

**ЛІКУВАЛЬНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА
при дефектах постави, сколіозах
і плоскостопості**

**Анотований
бібліографічний покажчик
трьома мовами**

Укладач Ірина Свістельник

УДК 615.825:016
ББК 53.54+5:91.9
Л 56

*Серія „Інформаційне забезпечення фізичної рекреації,
реабілітації і здоров'я людини”
Започаткована 2011 року*

Лікувальна фізична культура при дефектах постави, сколіозах і плоскостопості : анот. бібліогр. покажч. трьома мовами [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. – Л. : [б. в.], 2015. – 13 с. (Серія „Інформаційне забезпечення фізичної рекреації, реабілітації і здоров'я людини”, вип. 2).

До анотованого бібліографічного покажчика увійшли друковані (книги, монографії, наукові статті, автореферати дисертацій тощо) та електронні джерела бібліотеки Львівського державного університету фізичної культури. Праці науковців, що досліджують проблеми лікувальної фізичної культури розміщено за рубриками, в алфавітній послідовності прізвищ авторів, анотації подано трьома мовами (українською, російською та англійською); тексти анотацій збережено в авторських варіантах.

Бібліографічні описи складено відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 „Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання” та ДСТУ 3582–97 „Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила”.

Покажчик призначений для викладачів, аспірантів, магістрантів, студентів ВНЗ фізкультурного профілю, факультетів фізичного виховання ВНЗ та всіх, хто здійснює наукові дослідження в галузі медицини.

ЛІКУВАЛЬНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА

при дефектах постави, сколіозах, плоскостопості і клишиногості

1. Ворона С. В. Комплексні методики ЛФК та масажу при сколіозі для дітей шкільного віку / С. В. Ворона // Проблеми фізичного здоров'я фахівців XXI століття : матеріали III Всеукр. наук.–практ. конф. – Кіровоград, 2009. – С. 93–96.

Анотація. У статті розглядається вікова динаміка деяких фізіологічних чинників в нормі та при деяких видах патології, що визначають формування постави у дітей віком 7–10 років, а також методи корекції постави та ступінь їх ефективності.

Ключові слова: методика, лікувальна фізична культура, сколіоз, діти шкільного віку.

Аннотація. В статье рассматривается возрастная динамика некоторых физиологических факторов в норме и при некоторых видах патологии, что определяет формирование осанки у детей возрастом 7–10 лет, а также методы коррекции осанки и степень их эффективности.

Ключевые слова: методика, лечебная физическая культура, сколиоз, дети школьного возраста.

Annotation. The age-old dynamics of some physiology, that determine forming of carriage for children age of 7–10 years old studied in the article.

Key words: method, medical physical culture, rachiocampsis, children of school age.

2. Китайкина Н. А. Методика коррекции нарушений осанки у младших школьников средствами лечебной физической культуры / Н. А. Китайкина, Н. Н. Сетяева // Физическая культура : воспитание, образование, тренировка. – 2010. – № 2. – С. 22–25.

Аннотація. Цель настоящего исследования должна была решить технику коррекции осанки у младших школьников, используя лечебную гимнастику. Изучения проводились со школьниками 7–8-летнего возраста. Лечебную гимнастику использовали как средство физической культуры, чтобы предотвратить различные болезни. Результаты предложенной методики свидетельствуют об эффективности предложенной технологии исправления дефектов осанки.

Ключевые слова: методика, коррекция, нарушение осанки, средства лечебной физической культуры.

Анотація. Вивчена техніка корекції постави у молодших школярів з використанням лікувальної гімнастики. Дослідження проводилися зі школярами 7–8-річного віку. Лікувальну гімнастику використовували як засіб фізичної культури, аби запобігти різним хворобам. Результати

запропонованої методики свідчать про ефективність запропонованої технології виправлення дефектів постави.

Ключові слова: методика, корекція, порушення постави, засоби лікувальної фізичної культури.

Annotation. The purpose of the present research was to work out the technique of correction of posture defects in junior schoolchildren using remedial gymnastics. The studies were conducted with 7–8-aged junior schoolchildren. Remedial gymnastics is the use of means of physical culture to prevent different diseases with the main mean of remedial gymnastics in the form of specially developed, methodically arranged physical exercises. The parameters, compared in the study, substantially differ, testifying to effectiveness of the worked technology of correction of posture defects.

Key words: technique, correction, posture defects, means of remedial gymnastics.

3. Костенко В. П. Особенности методики занятий физическими упражнениями при дефектах осанки / Костенко В. П. // Физическое воспитание и спорт в высших учебных заведениях : сб. ст. IV Междунар. электрон. науч. конф. – Харьков ; Белгород ; Красноярск, 2008. – С. 68–70.

Аннотація. Показаны особенности методики занятий физическими упражнениями при дефектах осанки.

Ключевые слова: методика, физические упражнения, дефекты осанки.

Анотація. Показані особливості методики занять фізичними вправами при дефектах постави.

Ключові слова: методика, фізичні вправи, дефекти постави.

Annotation. The features of method of employments are shown by physical exercises at the defects of carriage.

Key words: method, physical exercises, defects of carriage.

4. Лисенко Н. Нестандартне обладнання на заняттях з лікувальної фізичної культури [для корекції плоскостопості та постави] / Лисенко Н. // Дошкільне виховання. – 2006. – № 2. – С. 16–17.

Анотація. Представлений комплекс вправ для корекції плоскостопості та постави.

Ключові слова: обладнання, лікувальна фізична культура, діти, корекція.

Аннотація. Представлен комплекс упражнень для корекции плоскостопия и осанки.

Ключевые слова: оборудование, лечебная физическая культура, дети, коррекция.

Annotation. The complex of exercises is presented for the correction of ploskostopy and carriage.

Key words: equipment, medical physical culture, to put, correction.

5. Малецький Ю. О. Ефективність застосування лікувального масажу та ЛФК при порушенні постави у дітей молодшого шкільного віку /

Ю. О. Малецький // Проблеми фізичного здоров'я фахівців ХХІ століття : матеріали ІІІ Всеукр. наук.–практ. конф. – Кіровоград, 2009. – С. 134–136.

Анотація. Робота присвячена визначенню ефективності застосування ЛФК і масажу для дітей молодшого шкільного віку, що мають порушення постави.

Ключові слова: масаж, ЛФК, реабілітація, порушення постави.

Аннотація. Работа посвящена определению эффективности применения ЛФК и массажа для детей младшего школьного возраста, имеющих нарушение осанки.

Ключевые слова: массаж, ЛФК, реабилитация, нарушение осанки.

Annotation. The article is devoted determination of efficiency of application of medical physical culture and massage for the children of junior school age, which have violation of carriage.

Key words: massage, medical physical culture, rehabilitation, violation of carriage.

6. Мельник Н. Г. Лечебная физическая культура при сколиотической болезни I–II степени / Мельник Н. Г. // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2013. – № 3 (36). – С. 143–146.

Аннотація. Проведен и обобщен анализ существующих программ физической реабилитации для больных с начальными степенями сколиотической болезни. Раскрыт вопрос консервативного лечения сколиотической болезни, его актуальность на ранних стадиях заболевания, изложены основные задачи лечебной физической культуры (ЛФК), общие и специальные средства лечебной гимнастики, основные требования к методике лечебной гимнастики.

Ключевые слова: сколиотическая болезнь, консервативное лечение, лечебная гимнастика, корригирующие упражнения.

Анотація. Проаналізовані та узагальнені існуючі програми фізичної реабілітації для хворих з початковими ступенями сколіотичної хвороби. Розкриті питання консервативного лікування сколіотичної хвороби, його актуальність на ранніх стадіях захворювання, викладено основні завдання лікувальної фізичної культури, загальні та спеціальні засоби лікувальної гімнастики, основні вимоги до методики лікувальної гімнастики.

Ключові слова: сколіотична хвороба, консервативне лікування, лікувальна гімнастика, коригуючі вправи.

Annotation. The aim of our study was to analyze existing physical rehabilitation programs for patients with initial degrees of scoliosis and synthesis of the analyzed material. The article discloses question of conservative treatment of scoliosis, its relevance in the early stages of the disease, describes the main ;hallenges of medical physical culture (physical therapy), general and special funds of therapeutic exercises, basic requirements for methods of physiotherapy.

Key words: scoliosis, medical treatment, physiotherapy, corrective exercises.

7. Мітько О. В. Аналіз застосування лікувальної фізичної культури в реабілітації хворих на сколіотичну хворобу / Мітько О. В. // Слобожанський науково-спортивний вісник : [зб. наук. пр.]. – Х., 2009. – № 1. – С. 114–116.

Анотація. У статті розглянуті питання, що стосуються фізичної реабілітації хворих на сколіотичну хворобу. На основі літературних джерел проведено аналіз використання різних засобів лікувальної фізичної культури. Сформульована основна мета занять ЛФК при сколіотичній хворобі у дітей і підлітків за допомогою фізичних вправ. Виявлені суперечливі дані щодо використання деторсійних вправ та висів при лікуванні сколіотичної хвороби. Запропонована перспектива щодо подальшого вивчення засобів фізичної реабілітації при сколіотичній хворобі та створення комплексної програми для лікування даного захворювання.

Ключові слова: сколіотична хвороба, ротація хребців, асиметричні, симетричні та деторсійні вправи.

Аннотация. В статье рассмотрены вопросы, касающиеся физической реабилитации больных сколиотической болезнью. На основе литературных источников проведен анализ использования различных средств лечебной физической культуры. Сформулирована основная цель занятий ЛФК при сколиотической болезни у детей и подростков с помощью физических упражнений. Обнаружены противоречивые данные относительно использования деторсионных упражнений и висов при лечении сколиотической болезни. Предложена перспектива последующего изучения средств физической реабилитации при сколиотической болезни и создания комплексной программы для лечения данного заболевания.

Ключевые слова: сколиотическая болезнь, торсия позвонков, асимметричные, симметричные и деторсионные упражнения.

Annotation. The article deals with the physical rehabilitation of patients with scoliosis. On the basis of literary sources the analysis of the use of different facilities of medical physical culture is carried out. The basic purpose of pursuits of medical physical culture is formulated at scoliosis illness of children and teenagers by physical exercises. Discovered contradictory in relation to the use of rotation exercises and winds at treatment of scoliosis. The prospect of subsequent study of facilities of physical rehabilitation is offered to research of illness and creations of the complex program for treatment of this disease.

Key words: a scoliosis, rotation of vertebrae, asymmetric, symmetric and rotation exercises.

8. М'ятига О. М. Лікувальна фізична культура, лікувальний масаж і фізіотерапія при порушеннях постави / М'ятига О. М., Ковальчук О. П. // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2013. – № 5(38). – С. 175–178.

Анотація. Запропоновано завдання, засоби та комплекси лікувальної гімнастики при кіфотичній, лордотичній та асиметричній поставах. Визначено основні фізичні вправи, які спрямовані на формування правильної постави: вправи для розвитку рухових навичок і зміцнення м'язового

корсета; вправи для формування правильної постави; коригувальні вправи. Описано лікувальний масаж і фізіотерапію при порушеннях постави.

Ключові слова: порушення постави, фізичні та коригувальні вправи, вихідне положення, комплекси лікувальної гімнастики, лікувальний масаж, фізіотерапія.

Аннотація. В статті представлені задачі, средства и примерные комплексы лечебной гимнастики при кифотическом, лордотическом и асимметричной осанках. Определены основные физические упражнения, которые направлены на формирование правильной осанки: упражнения для развития двигательных навыков и укрепления мышцы корсета; упражнения для формирования правильной осанки; корригирующие упражнения. Описан лечебный массаж, физиотерапия при нарушениях осанки.

Ключевые слова: нарушения осанки, физические и корригирующие упражнения, исходное положение, комплексы лечебной гимнастики, лечебный массаж, физиотерапия.

Annotation. The article deals with the tasks, means and exemplary complexes of medical gymnastics at the kyphotic and asyrr carriages. Defined are the main physical exercises directing on formation the correct carriage: exercises designed for the dement of motor skills and improving of the muscle corset; exercises for formation of the correct: rectifying exercises. The ma massage and physiotherapy at the violations of carriage are described.

Key words: violation of carriage, physical and rectifying exercises, initial position, complexes of medical gymnastics, m therapy, physiotherapy.

9. Панкова М. Д. Повышение эффективности физической реабилитации детей 5–6 лет с уплощенной стопой / Панкова М. Д., Бенза Ю. Б. // Научное обоснование физического воспитания, спортивной тренировки и подготовки кадров по физической культуре и спорту : материалы XIII Междунар. науч.-практ. конф. – Минск, 2013. – Ч. 2. – С. 58–59.

Аннотація. Показано, что только комплексное применение основных средств и форм физической реабилитации позволяет достичь эффективной коррекции нарушений опорно-двигательного аппарата.

Ключевые слова: физическая реабилитация, дети 5–6 лет, уплощенная стопа.

Анотація. Показано, що лише комплексне застосування основних засобів і форм фізичної реабілітації дозволяє досягти ефективної корекції порушень опорно-рухового апарату.

Ключові слова: фізична реабілітація, діти 5–6 років, сплющена стопа.

Annotation. It is rotined, what only complex application of the fixed assets of forms of physical rehabilitation allows to attain the effective correction of violations of locomotorium.

Key words: physical rehabilitation, children 5–6 years, flat foot.

10. Пешкова А. П. Лечебная физическая культура при начальных степенях сколиотической болезни : учеб. пособие / Пешкова А. П. – Омск, 1977. – 59 с.

***Аннотация.** В учебном пособии изложены теоретические, организационные и методические основы лечебной физической культуры при начальных степенях сколиотической болезни. Дано подробное описание особенностей применения лечебной гимнастики, плавания, подвижных игр, элементов спортивных игр и ходьбы на лыжах у детей, больных сколиозами I и II степени. Пособие рассчитано на ортопедов, педиатров, методистов лечебной физкультуры, студентов физкультурных вузов и факультетов физвоспитания педагогических институтов.*

***Ключевые слова:** лечебная физическая культура, сколиоз, лечебная гимнастика.*

***Анотація.** У навчальному посібнику викладені теоретичні, організаційні і методичні основи лікувальної фізичної культури при початкових ступенях сколіотичної хвороби. Докладно описані особливості застосування лікувальної гімнастики, плавання, рухливих ігор, елементів спортивних ігор і ходьби на лижах у дітей, хворих сколіозом I і II ступеня.*

***Ключові слова:** лікувальна фізична культура, сколіоз, лікувальна гімнастика.*

***Annotation.** In a train aid theoretical, organizational and methodical bases of medical physical culture are expounded at the initial degrees of scoliosis illness. The detailed description of features of application of medical gymnastics, swimming, mobile games is given, elements of sporting games and skiing at children, patients of scoliosis I and II degrees. A manual is counted on orthopedists', pediatricians', methodists of medical physical education, students of athletic institutes of higher and faculties of physical culture of pedagogical colleges.*

***Key words:** medical physical culture, scoliosis, medical gymnastics.*

11. Мартинова І. М. Лікувальна фізична культура як метод фізичної реабілітації при сколіозі II ступеня / І. М. Мартинова, З. М. Прокопчук // Проблеми фізичного здоров'я фахівців ХХІ століття : матеріали III Всеукр. наук.–практ. конф. – Кіровоград, 2009. – С. 140–142.

***Анотація.** Вивчена методика ЛФК при сколіозі II ступеня. Проведений аналіз ефективності розробленої програми фізичної реабілітації. Розглянуто вплив основних засобів ЛФК на покращення здоров'я.*

***Ключові слова:** сколіотична хвороба, лікувальна фізична культура, коригувальні вправи, фізична реабілітація.*

***Аннотация.** Стаття направлена на изучение методики ЛФК при сколиозе II степени. Проведен анализ эффективности разработанной программы физической реабилитации. Рассмотрено влияние основных средств ЛФК на улучшение здоровья.*

***Ключевые слова:** сколиотическая болезнь, лечебная физическая культура, корригирующие упражнения, физическая реабилитация.*

Annotation. We experiment is directed to the discovering methods medical physical culture by scoliosis II degree. The conducted analysis effect work programme of physical rehabilitation. In this article influence of basis facilities of is examined on the improvement of health.

Key words: scoliosis, therapeutic gymnastics, calisthenics exercises, respiration gymnastics, physical rehabilitation.

12. Разницын А. В. Применение лечебной физкультуры, самомассажа и водно-тепловых процедур у студентов с плоскостопием в спецмедгруппах / А. В. Разницын, Т. В. Хонякова // Здоровье для всех : материалы IV Междунар. науч.-практ. конф. – Пинск, 2012. – Ч. 1. – С. 169–171.

Аннотація. Определено влияние регулярных занятий лечебной физкультурой в комплексе с солевыми ваннами и самомассажем для ног на некоторые показатели, характеризующие работоспособность нижних конечностей.

Ключевые слова: лечебная физическая культура, массаж, студенты, специальные медицинские группы.

Анотація. Визначений вплив постійних занять лікувальною фізкультурою в комплексі з сольовими ваннами і самомасажем для ніг на деякі показники, що характеризують працездатність нижніх кінцівок.

Ключові слова: лікувальна фізична культура, масаж, студенти, спеціальні медичні групи.

Annotation. Influence of regular employments is certain medical physical education in a complex with salt bath and by an independent massage foot on some indexes, characterizing capacity of lower extremities.

Key words: medical physical culture, massage, students, task medical forces.

13. Руденко Р. Вплив лікувальної фізкультури та масажу на біомеханічні властивості м'язів дівчат 12–14 років із початковим ступенем сколіозу / Руденко Р. // Фізичне виховання, спорт культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. – Луцьк, 2005. – Ч. 2. – С. 103–105.

Анотація. Досліджено стан нервово-м'язової системи у дівчат 12–14 років із початковим ступенем сколіозу залежно від застосування методик лікувальної фізкультури та масажу.

Ключові слова: лікувальна фізична культура, біомеханіка, м'язи, сколіоз, дівчата 12–14 років.

Аннотація. Исследовано состояние нервно-мышечной системы у девушек 12–14 лет с начальной степенью сколиоза в зависимости от применения методик лечебной физкультуры и массажа.

Ключевые слова: лечебная физическая культура, биомеханика, мышцы, сколиоз, девушки 12–14 лет.

Annotation. *The nervous and muscle systems of girls aged 12–14 with initial stage of scoliosis depending on remedial gymnastics methods and massage using are researched.*

Key words: *medical physical culture, biomechanics, muscles, scoliosis, girls 12–14 years.*

14. Самарська І. П. Ефективність поєднання ЛФК та масажу при сколіозі у дітей середнього шкільного віку / І. П. Самарська // Проблеми фізичного здоров'я фахівців ХХІ століття : матеріали ІІІ Всеукр. наук.–практ. конф. – Кіровоград, 2009. – С. 166–169.

Анотація. *Проблема лікування і профілактики сколіотичної хвороби є досить актуальна. В медицині вивчення цього питання з реабілітаційної точки зору є більш доцільним та ефективним.*

Ключові слова: *лікувальна фізична культура, сколіотична хвороба, діти середнього шкільного віку.*

Аннотация. *Проблема лечения и профилактики сколиотической болезни очень актуальна сегодня для медицины. Но вопрос о реабилитации является более эффективным в теперешнее время.*

Ключевые слова: *сколиоз, лечение, профилактика, реабилитация.*

Annotation. *The problem of treatment and prophylactic the illness are described in the article.*

Key words: *bearing, treatment, prophylactic, rehabilitate.*

15. Семенюк В. В. Комплексні методики ЛФК при сколіозі І–ІІ ступеня / В. В. Семенюк // Проблеми фізичного здоров'я фахівців ХХІ століття : матеріали ІІІ Всеукр. наук.–практ. конф. – Кіровоград, 2009. – С. 173–176.

Анотація. *Стаття присвячена питанням, що стосуються результативності та ефективності застосування ЛФК і масажу для хворих на сколіоз.*

Ключові слова: *хребет, сколіоз, фізична реабілітація, лікувальна фізична культура, масаж.*

Аннотация. *Статья посвящена вопросам, касающимся результативности и эффективности применения ЛФК и массажа для больных сколиозом.*

Ключевые слова: *позвоночник, сколиоз, физическая реабилитация, лечебная физическая культура, массаж.*

Annotation. *The article is devoted to the questions that touch effectiveness and efficiency of application of medical physical culture and massage for patients on scoliosis.*

Key words: *spine, scoliosis, physical rehabilitation, medical physical culture, massage.*

16. Таможанская А. В. Использование лечебной физической культуры в системе реабилитации детей после оперативного лечения сколиотической

болезни IV степени / Таможанская А. В. // Слобожанський науково-спортивний вісник : зб. наук. ст. – Х., 2008. – № 4. – С. 127–129.

Аннотация. Автором приведены основные задачи оперативного лечения и разработана методика лечебной физической культуры в системе реабилитации детей после оперативного лечения сколиотической болезни IV степени. Охарактеризованы предоперационный, ранний и поздний послеоперационные периоды, а также отдаленный период физической реабилитации. Описаны задачи лечебной физической культуры, средства и формы ЛФК с учетом двигательных режимов и периодов физической реабилитации.

Ключевые слова: сколиотическая болезнь, оперативное лечение, лечебная гимнастика.

Анотація. Автором приведені основні завдання оперативного лікування і розроблена методика лікувальної фізичної культури в системі реабілітації дітей після оперативного лікування сколіотичної хвороби IV ступеня. Охарактеризовані передопераційний, ранній та пізній післяопераційні періоди, а також віддалений період фізичної реабілітації. Описані завдання лікувальної фізичної культури, засоби і форми ЛФК з урахуванням рухових режимів і періодів фізичної реабілітації.

Ключові слова: сколіотична хвороба, операційне лікування, лікувальна гімнастика.

Annotation. An author results the basic tasks of operative treatment and the method of medical physical culture is developed in the system of rehabilitation of children after operative treatment of scoliotic illness IV. Described beforeoperational, early and last operational periods and also remote period of physical rehabilitation. The tasks of medical physical culture mean and form of remedial gymnastics are described taking into account the motive modes and periods of physical rehabilitation.

Key words: scoliotic illness operative treatment remedial gymnastics.

17. Таможанська Г. Лікувальна фізична культура після операції з приводу сколіотичної хвороби // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Л., 2004. – Вип. 8, т. 2. – С. 347–350.

Анотація. Проблема сколіотичної хвороби – одна з найскладніших в ортопедії. У статті досліджена динаміка удосконалення кардіореспіраторної функції і вегетативної нервової системи дітей після дії лікувальної фізичної культури.

Ключові слова: лікувальна фізична культура, сколіотична хвороба, динаміка.

Аннотация. Проблема сколиотической болезни – одна из самых сложных в ортопедии. В статье исследована динамика усовершенствования кардиореспираторной функции и вегетативной нервной системы детей после действия лечебной физической культуры.

Ключевые слова: лечебная физическая культура, сколиотическая болезнь, динамика.

Annotation. *The problem of the scoliotic descase is one of the most complicated in the modem orthopedy. The aim of the work is the fastening of the recovering dynamics the improvement of the cardiorespiratoryc function and vegetative nervous system of the children after the operation in connection with the scoliotic descase.*

Key words: *medical physical culture, scoliotic descase, dynamics.*

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

Бенза Ю. Б.	9
Ворона С. В.	1
Китайкина Н. А.	2
Ковальчук О. П.	8
Костенко В. П.	3
Лисенко Н.	4
Малецький Ю. О.	5
Мартінова І. М.	11
Мельник Н. Г.	6
Мітько О. В.	7
Мятига О. М.,	8
Панкова М. Д.	9
Пешкова А. П.	10
Прокопчук З. М.	11
Разницін А. В.	12
Руденко Р.	13
Самарська І. П.	14
Семенюк В. В.	15
Сетяєва Н. Н.	2
Таможанская А. В.	16,17
Хонякова Т. В.	12

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ЛІКУВАЛЬНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА
при дефектах постави,
сколіозах і плоскостопості

Анотований бібліографічний покажчик
трьома мовами

Укладач – Ірина Свістельник